

У Новоме Саду 10. децембра 1889.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — годишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве: 10 — 5, — 2½, динара или франка. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду Ручопис се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Kamenic, (Srem) Sigmien). — Претплата и све што се тиче администрације пише се штампарији А. Пајевића у Нов. Саду, из Србије књижари Валожића Београд и Ниш. — За огласе плаћа се 6 новч. од реда.

„Плава књига.“

У по зиме, испод снега,
Скоро рећи из ненада,
Шта се оно тако плави
У сред бела Београда?

То је цветак књиговидан,
То је књига с новим цветом, —
И скупштина из ње виђа
Да постаје парламентом.

И то су нам радикали,
Без параде, мирно дали,
Њоме су нам оно дали
Што нису ни обећали.

Сад се губи оно старо:
„Језик за зуб, порсзнице!
С висине се даље види, —
Ћут', фукаро, шта те с' тиче!“

Ал тиче се, још те како
Представништва народнога
Све, што роду носи срећу,
Ил с чега би кијат' мога'.

Сад скупштина неће бити
Севка неке крестуре,
А господа са портфељи
Неће с' с њоме играт' жмуре.

И неће се више сноват',
Што с' не може кројит', шити,
И неће се више радит'
Оно што се мора крити.

П' онда неће падат' „Бомбе“
На срамоту пред свим светом;
И што многе главе приме,
То ће бити с берићетом.

Србија је јавним радом
Отресла се турских спона.
Сад ће влада у скупштини
Имат' стуба и наслона.

Здраво да си, „плава књиго“
У рукама нових људи,
Ти ћеш од сад компас бити,
Да се више не заблуди.

Нису ово плава слова,
Што с' народу о цик ломе,
Што Гарашан насливнич
А ва леђа роду своме.

Ово што се сада плави
Застрашиће и злотворе, —
Ово ново плаветнило
То је приказ ведре зоре.

Млади Калимегданџија.

После овога броја за десетак дана изићи ће уједно спојени бројеви 35-ти и 36-ти, и тиме ће се доклати земаљско таворење овога листа. Овај завршни број изићи ће пре рока, тиме хоћемо читаоцима да исправимо оно, што смо се више пута закашњавати морали.

Драго ће нам бити ако у овом завршном и опрштајном двојном броју прикупимо још је-

даред овога века све наше старије и новије сураднице, па и оне, који су се више од десет година у сурадњу нам скаривали, али због краткоће времена нису доспели. — Ко хоће да нас почаствује и да дође на овај последњи састанак, ваља му се пожурити.

УРЕДНИШТВО.

Обозрења.

Еле г. Тиса хоће да нас уљуља са неколико звучних фраза, и ми пре но што се уљуљамо, ваља само да одеремо дланове и грла тапшући и вичући му: Браво, фора, да капо! и он би драговољно још једаред изашао на бину и дакапнуо би речи, „законитост“, „правилност“, „коректност“, које речи ја овде наводим под козијим ногама, и које је речи он и до сад говорио, али су увек стајале на козијим ногама и никад их није умео плаштом искренности тако заогрнути, да им не вири копито или папак. (Копито на част ономе ко га је питао, а папак свима онима који имају воље да папају оно, од чега се само кува туткало или лепак). — Још уз то приде хоће Тиса да нам одреди рок састајању сабора. Ако су му прве речи били крок унапред, ово му је друго крок у натраг, — а један крок напред, а други натраг, онда Тиса опет стоји где је и стајао. Но ми се мање уздамо у коломанова кола пуна законитости а више у то, што је пушта руда тих кола ударила у брег бламаже, па сад нема Јоте и другога му, да нас бла(том) маже. — Хоће ли нас Тиса уљуљати лепим речима, то је наша ствар, а ми опет знамо да нам је увек корисније ако се Тиса љуља, него да се ми љуљамо. (Тисино је љуљане одложено, и ми Срби треба за невољу да се с тиме измиримо, јер по српском обичају не ваља се љуљати о божи-

њем већ о ускршњем посту, — а ми ћемо ваљда живи постићи и тај пост.)

Што Зија-бег иде у Рим, — то не марим, али што из Рима мило срдна браћа и мило срдне сестре долазе у Босну, то је и нами тако мило, да се не срдимо на њих, јер они у Босни не би имали посла да их није ко послао. А да се у томе послу не преморе, требала би и Србија да пошље у Босну неколико посланика. Па кад се посао подели, ваљда би било мање штете.

Сиротиња се, истина јако тужи, кука и лелече, — има примера да се у данашње дане може и лепо заслуживати. Ето на пр. Пироћанац је прегледао у Србији народне фондове и за три дана заслужио је 10.000 динара; — а шта би тек тај Пироћанац заслужио, кад би ко својски прегледао његов вишегодишњи рад, — то би за цело по сиротињу у Србији много утешније било. И Ракићева заслуга долази већ пред скупштину, ма да је он врло скроман и од скупштине ништа не тражи. Та Мита би своје поштено име дао, да га само скупштиничари оставе на миру, — али данашњи скупштиничари неће клецнути под Миту — нису подмитљиви.

Што се тиче „Бомбе“, та је направила велику калабуку. И до сада је било бомба, ал нису тако смрдиле, — то је тако низак смрад а иде тако високо, да ту висину и ту низину нико својити не може, осим ко је од тога већ побегао. Но ако је истина да је бивши краљ Милан обећао да се неће више у политику мешати, — онда и то вреди бар два милиона динара.

Р+н.

ПОДЛИСТАК.

К њ и ж е в н и к.

— ПРИПОВЕТКА. —

(Наставак.)

Сутра дан рано у јутру трудили се газда Митар, Ђока и кочијаш да Велизара које како сместе у кола. А није то било баш тако лако ни за та три снажна човека. Где год су га се такли, био је вредовац, и непрестано је стењао, пиштао и јаукао. Па ако није баш на уста изражавао тренутне непријатне осећаје а он је онда стискавао усне, кочио очи и развлачио лице на све могуће стране. Десну руку носио је у завоју, јер би му иначе клонула са свим; глава му је око ушију била завијена а на белој марами, таман где је лево ухо, видели су црвени, крвави трагови. Лево око беше му мало избуљено и уоквирено црвеним масницама, које се преливаху у модрозеленкасто-жуту боју. Изгледао је, сиромаш, као да носи своје загасито „одушевљење“ али само са једним стаклетом, на левом оку.

Кад су га тако једва „спаковали“, погледи газда

Митар још мало око себе, да види, јесу ли кола у реду, па рече:

— Добро те је и тако. Могло је још горе. Бар је жива глава. А кажем вам лепо: идите у цркву, Бог ће вас најбоље упутити! Ајак! Оће он у биргуз, оће он у коло, па још и на рогаљ! Ето вам колача.

Велизар стисне десно око — лево није могао — и промумла нешто, што није ни сам разумео.

— Није се шалити с нашим момцима, настави газда Митар; не маре они ни кад им дође ко из другог села а камо ли из вароши. Али шта је ту је. Из ове коже никуд. У здрављу да се видимо. Ти ћеш се, Ђоко, вратити до подне?

— На сваки начин.

— Е, сретно! Терај, Глишо!

Кочијаш ошине коње и ови потегну. При првом кретању поче Велизар на ново стењати; труцање му није годило ни најмање. Срећом је био пут утрвен, те се дало по кад кад и покасати.

Кад су били већ у шуми, окрене се Ђока свом другопатнику и насмеши се нехотице.

— Морам ти рећи, Велизаре, да ми изгледаш као оно дон-Кихот, који је толико и толико пута страдавао са

Ђира. Јота је хтео да Гер-
мана наследи.

Спира. Ал није био срећан.

Ђира. Ал уредник „Н. До-
ба“ он ће бити срећнији, —
он ће Јоту наследи. Сва сла-
ва и корист од „Турског На-
рода“ припаће сада његовом
„Добу“. —

Спира. Гле мај! па ко ће сад с њиме!
Ђира. Неће нико, неће нико, не бој се.

П у с л и ц е.

⊙. Српско питање у Македонији сад овако стоји:
или пропаганда или пропа-канда, — јер про-
палаканда је већ ту.

△. Чујемо да ће се патриотизам Јоте Грујића и
другова метути у спиритус. Али тај спирит нико неће
коштати, јер и у Пешти знају шта кошта.

⊗. Кад је уредник „Н. Доба“ натрапао на Ми-
лава Грозног, мислећи да је утекао од правде, че-
ститао му је. Е хајде да и ми дру Павловићу че-
ститамо на тој честитости.

§. Познато је да ни један српски лист још нема
кандидата за патријара. — Г. Ђурковић има већ свог
кандидата, али срећа што он није српски лист, већ
тек сам српски лис.

свог уверења, са свог уображења. Па опет га нису могле
излечити оне силне батине. Код тебе је ваљда друкче.
Јеси ли излечен?

— Зар не видиш, да сам истекем ботестан, пропишта
Велизар.

— Та то ће прећи и ти ћеш за осам дана бити здрав
као јуче; али не мислим ја телесну бољу, ја мислим твоје
уображење, твоје „одушевљење“.

— Ти си сушта проза. Да имаш само искре божанског
генија у себи, говорио би друкче. А шта је са оним сил-
ним мученицима, који су за своје идеје жртвовали све,
па и живот!

— Знам, Велизар, али ако жртвујеш живот, онда не
ће Српство имати ништа од тебе. Ко ће написати оне пе-
сме, оне трагедије, за које си ти изабран?

— Право имаш, одговори Велизар после мале по-
чивке; за то се не ћу више жртвовати, бар не тако, као
синоћ. Ја управо нисам ни синоћ мислио, да се жртвујем,
већ само да се одушевим; али не можеш доказати оним
незграпним паорима, . . . ајау!

— Сам си крив. Хоћеш ти паорско одело, или, као
што синоћ рече: „паорску униформу“! Рекох ти, да не
чиниш, познаће те одмах.

□. У Нишу су професори прогласили опсадно
стање. Ни три ђака не смеју се „нигде“ састати. Ако
баш „нигде“ онда ни у школи. Па ето господи про-
фесорима ферија.

⊕. Посланик Владимир Николић ако усхте да
промени своје име, могао би се место Владимир на-
звати Банимир. Јер у Загребу нема друге владе
осим Еана.

Вешта адвокатска одбрана.

„Славни суде! Нећу много говорити у одбрану
мојег штићеника. Свака даља процедура мора преста-
ти кад се славни суд увери, да он није при чистој
свести, — у кратко рећи, да је луд.“

Председник суда. Али ја на њему не видим
никаких знакова умне болести.

Бранилац. Што рекох, рекох, а то ћу и до-
казати. Господин Н. је био касир. Руковао је са
фондом од две стотине хиљада, а проневерио је само
десет хиљада. Може ли то учинити паметан човек,
— не, то се може учинити само у крајњој лудости.

Из богословије.

Професор. Звате ли ви сва качества која ми
приписујемо господу богу.

Богослов. Дабогме да знам (ређа их).

Професор. Даклем рекли сте и *присносусхтни*.
А шта је то присносусхтни?

Богословац. (Мисли се, мисли). Присносусхтни,
— присносусхтни, то је онај, који нам је и у сну уз нас.

— Па шта сам управо радио? Ништа.

— Са варошког гледишта да како ништа, али са
сеоског много, и сувише.

— Само што сам запитао ону смеђу . . . како се зове?

— Милка.

— Да, Милка. Запитао сам је, како она себи зами-
шља сретну и несретну љубав у примени на лирску и
драмску појезију?

— Пре свега, насмеја се Ђока; није те могла ни ра-
зумети, те је замислила, да је питаш Бог зна шта, онако
. . . . тугаљиво

— Ако то није јасно питање! . . .

— Па онда, од куд момче паорско да пита тако што?
Ти си заборавио, да си у „паорској униформи“ и да немаш
пред собом вишу девојку из четвртог разреда.

— Па шта сам је требао питати?

— Ништа.

— Али одушевљење . . .

Ђока слеже раменима и поче звиждати. И Велизар
је ћутао, еамо што није звиждао. После неког времена
поче опет:

— Је л' ти велика штета учињена?

— Каква штета?

Досетке, наивности и др. из дечијег света.

У нашем селу десила се за кратко време четири пожара. Све се о томе говорило и страховало се да опет где не букне. Мали Гаја кад је ономад пролазио с оцем поред цркве, сретну звонара, а Гаја трч', скине капу, па звонара у руку и замоли га најпонижније: „Чика Мато, немојте више звонити на лалму, да не буде опет ватле.“

Д. П.

Исти Гаја зна нешто мало читати, али наравно само српски. Он воли књиге већма нег ма коју играчку. Једаред наиђе на неку књигу, у којој му слова не беху позната. Гледао ју је, окретао ју је и овако и онако, напоскон поче се мргодити, па ме онда запиташа: „Је ли, ујо, каква је то књига?“ — Ја му одговорим да је та књига немачка. — А он мени на то: „Је ли, ту књигу не зна ни мачка читати?“

Д. П.

Отац дошао кући нешто љут и зловољан. Гаја изађе радостан пред њега и запиташа га где је био.

Отац. Нисам био нигде.

Гаја. А је ли то здраво далеко?

Д. П.

Браћајући се с вашара стигнем малога Стеву с оцем његовим, те их упитам, одакле иду.

Отац Стевин одговори ми, да иду с вашара.

„Па како се нијесмо тамо састали?“ упитам ја.

„Ми, знате, нијесмо ишли међу говеда“, одговори мали Стево сасвим озбиљно.

Награпао у Б Трапало.

Малу Дану окупали. Ја јој рекох: Ју како су ти беле ноне! Чувај да их не види цица, мислиће да је сир, па ће их појести. — То било па и прошло, а мало за тим ето ти од некуд мачке па скочи Дани у кревет, а Дана ушепртљи вичући: Шиц, цицо, шиц! Лаже чика, нису моје ноне од сира.

Смиљкина мати рече: Хајд' децо, да се то раније леже; сутра ваља раније устати, сутра ћемо туђи свиње.

Смиљка је погледа њеним милим граорастим очима, па запиташа: А је ли, мајка, ко ће туђи свиње, — хоће ли господин учитељ? (То је било пре тридесет година, кад је учитељски ауторитет био основан на пратовима и на штаповима.)

о=о

Јулка воли да слуша пословице. А њен старији брат Лаза, он опет зла много српских пословица, па кад хоће својој сестрици да учини љубав, он јој рецитира све нове и нове (т. ј. њој непознате) пословице. — Било је лане, баш некако пред оцеве и он ју је опет са неколико пословица послужио. Међу осталима рече јој и ову: „Во се за рог веже, а човек за језик“. Јулка му махну рукама да мало застане, јер је хтела да о тој пословици премишља, па онда брзо рече: „Ал ми ћемо, је ли, нашег тату за ногу везати?“

о=о

Опет Јулка чула нову пословицу, ево ову: „Од зла дужника и коза без млека“. На то она рече:

„Ја бих волела да имам зла дужника“.

— „А за што?“

— Да ми да козу, а ја бих кози већ дала млека.

о=о

— Та хаљине твог брата са свим су издеране.

— Добиће нове.

— Да ти накнадим. . . .

— А зар твоја кожа није издерана?

— Само бих волео знати, за што ме је онај, знаш, онај први тако нечовечно одалао.

— Кад си му дирао девојку.

— Та нисам ја ништа хтео. . . .

— У селу нема кец-мец.

— Бар да ми је казао што год.

— Ти мислиш дипломатски разговор, неко парламентрање.

— Да ми је казао бар реч, не бих ја даље. . . .

— Ти заборављаш, како си био обучен и да се он с тобом услед тога морао на свој начин разговарати.

— Да сам то знао!

— Казао сам ти.

— Па онда они други. . . као да сам лопов!

— Добро, те сам био ту а још боље, што си тако хитрих ногу Кад си добио неколико, не да си загребао, све се прашило. . . не би те стигли ни спахински хртови.

Велизар поче на ново стењати, склопи десно око — лево није могао — и преда се својим мислима. Ђока је

ћутке пушио цигарету за цигаретом а кочијаш се по кад кад тек насмеши, слушајући разговор у колима.

Кад су дошли до Велизарове куће, сиђе Ђока с кола и саопшти госпођи Соси, шта се десило. Госпођа Соса истрчи уплашено и стаде сва пренеражена, кад види сина, тако унакаженог. И Зорица дотрчи и стаде плакати.

— Еј, сине, сине, зар то да дочекам!

— Ху, ху, браца, ху, ху! Немој само, да те оваквог запамте вајари, те да ти лију статују, твој монумент, док си овако отечен и док ти је лево око напољу! Ху, ху!

Ђока, који је узео Велизара под пазухо и подигао, у мало што га није упустио на те Зоричине речи; кочијаш је само бленуо и ухватио болесника за ноге. Једва га скидоше с кола и Велизар је за тим могао ићи сам.

— А шта му би? запиташа госпођа Соса Ђоку.

— Није Бог зна шта; пао је.

— Је л' био пијан?

То питање учини, те Велизар застане на тренутак. Погледа најпре матер, па Ђоку, па подиже онда главу.

— Хм, рече у себи; на то одушевљење нисам још ни помислио! Вино! Ха вино! Бог Бахус! Та тај истекем даје одушевљења! Ах, како ће песме летити као мећава. Па трагедије, па комедије! Не ћу се још ни истрезнити

Мудровање једног Турчина

(а и понеког Каурина).

„Ако радим имаћу, — ако не радим не ћу имати ништа.“

Али у томе случају, — ако не радим — где ће заостати оно имање, које би ја стекао кад бих радио?

Остаће другима.

А ако радим, онда опет ствар овако стоји. Што год мени више, то другима мање. У колико се ја богатим, у толико други сиромаше.

Је ли то поштено?

Није.

Даклем, нећу радити, нећу, па нећу — и ако ме ко види да радим, — нека ми пљуне у очи.“

§. 12.

Параграф дванајсти,
Знате л' како гласи?
„Ко на киши пије,
Двоструко се кваси!“

Сомбор.

јов. 6—н.

С в е д о ц б а.

Дошао прић' Тоша у варош ка мајстор. Глиши, па га запита: „Но мајсторе, како си задовољан са мојим деравом; како се влада, слушали те, хоће ли бити од њега што?“

На то му мајстор одговори: „Кад ме питаш, да ти право кажем. Лагати и красти већ добро зна; — још ако научи мало радити, може са временом ваљан човек бити.“

Прибележио

Банаћанин.

а трагедија ће бити готова. Свака чаша, сваки гутљај, свака кап створиће нову песму а свака литра нову трагедију. Још имам она три сребра Зоричина . . . литра по 25 новчића, то би било дванаест трагедија. Ако наиђем на јефтиније вино, биће и више трагедија. Али не, не ћу потрошити све на трагедије, треба ми и лирских песама, балада, романца . . . видићу.

Тако је у једаред почела живо да ради Велизарева фантазија, и он је једва чекао да оздрави, да започне своје ново „одушевљење“. Како је био иначе здрав клипан, није га тај „хируршки случај“ баш дуго ни мучио. Трећи дан је ходао по соби а осми дан је изгледао, као да није ни био у Футогу. За то време није ни покушавао, да седне за сто и да „пише“, тако је био заузет новом идејом и тако је много себи обрицао од ње. Ни на снове се није ослањао. Али . . . кад устане па седне!

— Како би било, да купим сребрн пехар? Али чиме? Бр лепу чашу? Онда ми остаје мање на вино те ће тако бити и мање трагедија! Ајак! Аха! Има мати неку шарену чашу. Ту ми мора дати — из ње ћу да црим одушевљење!

(Наставиће се.)

Свашта има свога узрока.

У кафани „код беле палуче“ сеђаше г. Михајило Потпаучић поред два непозната му човека, који су играли шаха. Већ је била скоро поноћ а он једнако пиљи у њихову игру. Сад се заподене међу играчима неко спорно питање, да ли сме један вући извесну фигуру или не. Они се обрете ка г. Михајилу да им он пресуди. Али он рече: „Немам ја, господо моја, о тој вашој игри ни појма; не знам ни како се која фигура зове, ни вуд треба да иде.“

„Па, за име бога“ рекоше играчи „како је онда могуће, да ви тако дубоко у ноћ поред нас седите и наше играње посматрате, кад се у тој игри не разумевате!?“

„Молим покорно, ја сам о же њ е н“, одговори г. Михајило.

— „Е, то је што друго, онда потпуно разумемо.“
Прибележио **Банаћанин.**

О б ј а в а.

Шећући се ономад по Бечу у једном предграђу опазим на једној улици, грдним словима написану неку објаву, која, на српски преведена, ев' овако гласи:

„Свима сиромашним чиновницима, учитељима и ђацима препоручујем моју кујну, која поред тога, што је врло умерена у ценама има и ту врло корисну страну, да сваки, који код мене само једанпут руча, тако поквари стомак, да после по 10—15 дана не може ништа да окуси. „Ициг Шиндлмајер.“

У к р ч м и.

Гост. Је л' те, господар гостионичару, је л' вам се кад десило тај случај, да је ко код вас јео и пио, а после да није могао да плати.

Гостионичар. Та за бога у дугом низу година дешава се свашта. Па десило ми се и то.

Гост. Хм! Па шта сте обично радили у таким приликама са таким гостом?

Гостионичар. А шта сам знао радити. Ухватио сам га за јаку, бубнуо сам га у ребра и показао сам му врата.

Гост. Па знате шта, — да дуго не дангубимо — ухватите и мене за јаку, бубните ме у ребра и покажите ми врата, јер могли би ми све цепове изврнути, ал у њима не би нашли ни пребијене крајцаре.

Шта то мож' бити?

Два Туринца дошла у варошку гостионицу, па видили тамо кутије у којима су сардиније биле, тад ће један запитати другог:

— Шта мислиш шта у тим кутијама може бити? —

— Ето ти на — рече други — зар ти не знаш? Катра и што се варуце мажу! —

Др. Пеперитас.

Именолошке ситнице.

I.

Поворка имена
Чисто ј' недогледна.
Лепо ј' име Лена,
— Лепши ј' придев вредна.

II.

Можда ј' лепо име Јуца
(Не пачам се у густове)
Ал мој комша од тог штуца —
Пуница му с' тако зове.

III.

Иларијон — ово име
Повластице има старе
Данас шалив кале њиме
Сме терати у Цинцаре.

IV.

И Коломан (Тиса)
Име је без мане.
Само наше свесно коло
Нек' се њега мане.

V.

Женско име Драга
Не вреди ни врага.
Кад је име само,
Док му не додамо
Драга, драга, Драга.

VI.

Познав'о сам неког,
Звао нам се Косто.
Неком чудном силом
Силардом је пост'о.

VII.

Тешко оном Сави
Којег прекор вија,
Те му дошаптава
Да се не савија.

VIII.

Жена ти се зове Пела.
То сам чуо, брате;
И што она рекне
Нема апелате.

IX.

На имена наших дана
Не држите, браћо, ништа;
Може с' ко год *звати* Степа
А у ствари бити Пишта.

X.

Худо животари
Јела поред Виће.
Он се Јелом заситио,
Па сад тражи пиће.

XI.

Име Реза туђа ј' звука, —
Али ако Реза
Стече себи друга
Ком је име Нада,
— Ето резанаца!

XII.

Зашто песник Рајко
Лудује за Тином?
Јер се њено име
Лепо слаже с *вином*.

XIII.

Од Гавре је ласно
Направит' *гаврана*;
Па то баш и чини
Женица му Ана.

XIV.

Љуба, то је име
Врло сакрменско.
Љуба може бити
И мушко и женско.

XV.

Опасно је име Паја,
Ил велик' ил мали,
Јер ако га не чувате,
Врло с' лако пали.

XVI.

Мило може бити
И то име Стака,
Ако јој муж уне
Настачит' банака.

XVII.

Не би с горег било
Кад би се сви Срби
Звали Светозари.
— Јер де, нек то проба
Ко да помаћари.

XVIII.

Какво ј' име Голуб,
Што да чепркамо?
Не фали му ништа,
Голубица само.

XIX.

Да се браца Манојло
Свог поноса *ман'о*,
Хоће да нам посведочи,
Па се пише Мано.

XX.

Кад видимо Кају,
Просити је смео, —
Ал нас име опомиње
Да с' не побајемо.

(Срећа ваша, што „Стармали“ куну
хајташе и неће вице да зна за вашар,
иначе би ја вас са оваким водопресом мучно
бар по године дана.)

Аргатовић.

Како се љуто преварио г. Пера Мамлазић.

Беаше зимње вече. Сунце се већ приближивало тачци, када ће са зреника изчезнути, тавноћа пак напредоваше грдним корацима, када се г. Пера Мамлазић, трговчић из села Б. са свога пута враћао дому. У путу опази неку женску, с' дететом на руци, која горко плакаше и јадиковаше. Сиђе с' кола и запита је шта и кога тражи на овакој зими и помрчини сама. „Ох — одговори му — ја сам најнесретније створење на овоме свету. Муж ме отерао, рођаци ме оставили, нигде никог немам; тако сам немоћна и слаба, да нисам у стању до најближег села отићи, него ћу морати овде у овој зими и овоме јаду, с несретним јединцем ноћ преноћити а зоре можда жива и не дочекати“.

Г. Пера имаше већ од природе меко срце и добру нарав, особито сада, када после дужег посматрања опази у овој женској, неку лепоту, неку примамљиву милокрвност.

Сажалење и љубав према ближњему пробуди се у њему и после врло кратког предомисљања понуди јој своја кола, да је до оближње гостионице одвезу, што она са безграничном захвалношћу прими.

Познанства на путу имају свагда занимљивост у себи скривени тако бр и сада.

У пријатном разговору стигну до гостионице, где су после добре вечере, сваки у засебној соби, полегали.

У зору рано, тек што сунце свој румен по плаветном небу расипати стаде, обучена сиђе се у гостионицу непозната госпа, капут г. Пера на руци држећи и запита крчмарицу неби ли јој стан каквог кројача знала казати, који би подерану хаљину закрипио?

„Ево у трећој кући одавде“, рече бирташица и хтеде однети капут, али непозната не допусти јој, но отидне сама.

Један сахат прође од одлазка госпе, ал никако да се врати. Јаукање и плач њеног детета, којег је у својој соби оставила била, пробуди г. Перу; он устане отиде си рочету које никако не хтеде да ућути; сад поче се облачити, и потражи капут у којем му беху новци и златан сахат, и никако да га нађе. Гњеван и зловољан зграби дете у наручје и отидне у механу, где му крчмар на велико изненађење рече, да је милостива још пре једног сахата отишла кројачу, од кога се до сада још није вратила.

Одма пошаљу кројачу и почем су чули да код њега још нико није био, не беше више сумње да је милостива с' украђеним стварима побегла.

После овог догађаја г. Пера залепушио се од пома-

ма, и помисли да је крадљивица у шуми, где ју је јуче нашао, морала прибежиште тражити; зато заповеди слуги да упрегне и да гледи да је ухвати, те тако ако је могуће да спасу што је украдено.

Кочијаш по заповести отидне у шуму, и заиста беше тако сретан те је нађе; сиће с кола и у тај тренутак, кад ју је хтео на кола бацити зграбе га четир гвоздене руке, и почим га добро излемаше, поседају „с милостивом“ на кола и побегну.

Док се ово у шуми збило имао је г. Пера у биртији са свим други догађај. Његова жена у нежној чежњи очекивала га је још пређашње вече, али кад јој драги мужић не дође, помисли, да га је каква непогода у путу стићи морала. Целе ноћи није оком тренула и тек што петли запојаше, устане, обуче се и пошета своје милом супругу у сусрет.

Тако дође и до ове дерне гостионице, где баш хтеде упитати за г. Перу Мамлазића, кад га наједаред опази без капута, а држећи мало дете на руди, нешто исује и гуња.

Нежну појаву овога састанка описивати нећу, само сам слободан примјетити да изненађење с једне као с друге стране бејаше огромно, док најпосле кочијаш без кола и коња не дође и своје грдно страданије не исприча.

Г. Мамлазићка не знаде се одма одлучити оћели у несвест падати или ће своје „драгом мужу“ очи ископати.

Г. Пера Мамлазић пак запушивши рукама уста раздrekаном детету, једио се грозно на своју хришћанску љубав према ближњима, због које је данас тако љуто награбусио.

(С немачког.)

Банаћанин.

Страшан двобојник.

Официр Н. Ала, бога ти, пријатељу, би ли ми знао казати, ко је и шта је онај црни човечуљак, што тако саркастично на нас погледа. Имао бих вољу да се с њиме прошалим, да га позовем на двобој.

Официр М. Окај се шале с њиме. Виш, тај мали човечуљак, то је најопаснији двобојник у нашој целој околини.

Оф. Н. Та ваљда вије! Та жгеба, тај кепец.

Оф. М. Жгеба хин, кепец хер, ал што ти рекох, тако је, и није друкчије. Ко је год с њиме посла имао, тог је на брзо црна земља покрила.

Оф. Н. Па до сто врага, ко је онда тај човек, и шта је?

Оф. М. (Шапне му). То је наш нови окружни лечник.

Банаћанин.

Како су насела два Чивутина.

Код нас у Вршцу има један човек, који је далеко чувен са његовим досеткама. Мајстор Чока, тако се он изволева звати, ма да је сиромачовек, он је ипак свагда добре воље; од њега ће те увек чути: божија је то воља, да сам ја сиромач, јер да нисам ја, морао би други на мом

месту бити, сви не можемо бити богати. Од заната је мајстор Чока ћурчија и врло је вешт мајстор, њему нема равна који ће боље да сашије мађарску опаљку.

Једног летњег дана када не имађаше баш посла, пође од куће, да се мало по вароши прође. Кад је дошао до мале пијаце, задрже га два страна Чивутина и ослове га овако: молимо вас незнате нама кажеш, ко може нас води у Панчеву?

Мајстор Чока, је узгред буди речено, и антисемита, ма да му је кућа међу Чивутима; па да би Чивуте насадио, одговори им, да ће их он у Панчеву водити. Чивути се порадоваше што не морају дуго тражити, запитају шта мајстор Чока иште до Панчева.

Шест фор. одговори овај.

Чиве се згледну, те се морало приметити на њиховом лицу, да им цена годи, јер знају, да се обично за кола 8—10 фор. плаћа, па ипак покушаше да нешто одкину, али мајстор Чока им рече, да он не би њих за 6 фор. водио, да има друга посла.

Чиве пристадоше.

Мајстор Чока заиска једну фор. капаре и позове их у оближњи бирт да само врштурује, па ће се одма кренути на пут.

Кад су ушли у бирт, мајстор Чока заиска једну порцију паприкаша и једну литру вина па се онако својски поткрепи, приметивши Чивутима, да му сад ни ручак не треба, издржаће до Панчева. — Мајстор Чока позове бирташа те изплати „цех“ и крене са Чивутима из бирта.

Кад су дошли на сокак, замоли Чивуте да га мало причекају док оде преко код штрангара да купи два „улара“. И збиља отрчао је до штрангара и купио од оног новца што му од капаре заостало, два „улара“. Кад се вратио натраг приђе Чивутима и сасвим озбиљно рече, да скину шешире да им проба уларе, јер без улара неће да их води у Панчеву.

Кад видоше Чиве да су насели, почеше да грде и оду у капетанију да мајстор Чоку туже.

Чока позват, дође у капетанију и исприча како је погодио да Чивуте у Панчеву води, а за своју сигурност да му не би побегли, купио је два улара. Он вели није одустао од погодбе већ они, па су још тако дрски да њега туже.

Како је суд решио, незнам.

Созврљонц.

Одговори администрације „Стармалог.“

Г. Меланији Коларић, Сомбор. Немате право што се љутите на опомене наше ради уплате дуга. Ми смо Вам *више пута* писали, па то није помогло. Нити посласте новац, нити одговористе. Кад смо Вам попретили да ћете доћи међу филоксерске дужнике, онда *одмах* посласте новац са једким узвиком „срам Вас било!“ О како сте благообразни, вежни женски створе!

Г. Драгољубу Живковићу, пароху, Беодра. Примили смо послата 4 ф као Ваш дуг, за који смо Вам *више пута* узалуд писали. А што наше опомене називате *безобразним*, то одбијам на дару Ваше часне браде.

КЊИЖАРСКО-ИЗДАВАЛАЧКА ФИЛОКСЕРА

Зовемо оне дужнике, који читају новине па неће да плате или узму да растурају књиге, па никад ни књига, ни новаца. Много пута смо их писмено позивали да плате што су дужни. Сад их ево јавно поименце износимо, па нека српски свет види који су то што филоксерски исисавају књижарско-издавалачко чокоће, те у корењу затиру ову радњу у нас. Ево њихова славна имена:

Најновија филоксера:		Ф. Н.
Шандор Мирић, бележник, Геспојинце		8.—
Петар Радаковић, учитељ у Власеници		10.84
Павле Борић, парох, Кузмин		9.—
Ђорђе Грујић, Глина		3.75
Сима Љубинковић, парох, Добрице		8.25
Мирко Летица, трг. Бихач		8.90
Мирко Петровић, парох, Г. Верховина		7.50
Алекса Којић, гостионичар Панчево		4.—
Јован Шеша, парох, Черна		8.90

1. П. Марјановић, трг. Чуруг	дугује	9.45
2. Ђока Поповић „ Даљ	„	6.07
3. Јован Крајновић, учит. Бело Брдо	„	6.75
4. Милан М. Продановић, Пакрац	„	4.95
5. Јосиф Грујић, парох, Качеалу	„	4.50
6. Живојин Предраговић, учит. Баваниште	„	15.—
7. Гавра Радмиловић, бележник, Соколовац	„	4.50
8. Коста Змејановић, парох, Грк	„	8.20
9. Љуб. Николајевић, трг. из Руме, сада у Војки.	„	19.83
10. Лука Иршчи, бележник у Крчедину	„	14.65
11. Љубомир Т. Ђурви, учитељ у Црепаји	„	6.25
12. Јован Апостоловић, парох у Рачи	„	9.05
13. Милан Теодоровић, парох, Кобап	„	4.50
14. Вујо Вирјевић, трговац, Бихач у Босни	„	12.45
15. Исидор Николић, свешт. Арад-Гај сада у Вацу	„	11.25
16. Атанасије А. Николић, парох у Шашици	„	16.—
17. Тодор Кошовић, трговац у Мохолу	„	18.70
18. Коста Михајловић, трговац у Жабљу	„	6.70
19. Дане Бањанин, Шкаре код Оточа.	„	7.50
20. Ђорђе Јовановић, Бингула	„	4.70
21. Софија пл. Модон, Темпшвар	„	4.—
22. <i>Buchhandlung J. Reich Karlstadt</i>	„	17.47
23. Ј. Е. Тијерану, у Оравици	„	2.25
24. Ристо Ј. Перотић, Мостар	„	79.65
25. Младен Ђорђевић, књижар у Београду	„	50.—
26. Ј. Трифуновић, негде у Босни	„	21.30
27. Леон Бирра, трг. у Бошњаци	„	4.66
28. Аксентије Ј. Аксентијевић, сада у Рушчуку	„	16.17
29. С. Д. Циковић, благајник у Голубинци	„	13.88
30. Платон Соларић, парох у Катинци	„	10.80
31. Књижара В. Шмита на Риједи	„	34.31
32. Јулијана Плавшић, учитељица у Сомбору	„	6.—
33. Св. Савковић, учитељ у Црв. Цркви	„	6.40
34. Нико Радетић, трговац у Приједору	„	20.50
35. Љуб. Дмитрић, учитељ негде у Босни	„	17.16
36. Љубомир Милић, трговац, Јасеново	„	11.33
37. Љубомир Тодосин, трговац, Маргарица	„	14.59
38. Милош Белеклијин, учитељ у В. Кикинди	„	19.20
39. Макса Стојковић, уч. у Мехали код Темпшвара	„	8.90
40. Н. К. Пуђевић, Ст. Вановци	„	8.70
41. Јово Поповић, учитељ, Војнаћ	„	8.90
42. Паја Митровић, Ораховица	„	7.30
43. Стеван Урошевић, Шид	„	8.70
44. Петар Милошев, На Риједи	„	12.45
45. Гавра Гринхут у Загребу	„	39.48
46. И. Хамершмид у Вршцу	„	14.76
47. Д. Кнежевић, Медина	„	6.12
48. Св. В. Милић, Ст. Градиште	„	6.—
49. Лазар Имброновић, Арад	„	19.90
50. К. Николић, парох у Калаву	„	35.—
51. К. Поповић, трг. у Слативи	„	71.70
52. М. Марјановић, бербер у Бвтајници	„	8.—
		10.37

Ко од горњих дужника и сад неби хтео да свој дуг подмири, тога ћемо тужити суду. За сада износимо на јавност само горе изложене, а доцније изложићемо уз ове још многе друге, са већим свотама, ако се међутим не појуре те сваки свој дуг изравна.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У Н. САДУ.

ЈОШ СЕ МОЖЕ ДОБИТИ

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА 1890. ГОДИНУ.

УЗ САРАДЊУ СРПСКИХ КЊИЖЕВНИКА УРЕЂУЈЕ

СТЕВАН В. ПОПОВИЋ

ГОДИНА ШЕСНАЕСТА.

Цена 50 новч. или 1 динар.

Ко поручи најмање 25 ком. за готов новац добија комад по 33 новч. Наручбине ваља упитивати издавалац-штампарији А. Пајевића у Н. Сад.

ТАКО ИСТО МОЖЕ СЕ ДОБИТИ

„ЦАРИЋ“

МАЛИ КАЛЕНДАР СА СЛИКАМА ЗА ПРОСТУ 1890. Цена је 20 новч. или 40 пара динарских. Пре-продавци добију за готов новац комад по 12 новч.

Још се може добити

МАЛА СПОМЕНИЦА

СА ПЕТСТОГОДИШЊЕ СЛАВЕ ВИДОВДАНСКЕ

У КРУШЕВЦУ

И

МИРОПОМАЗАЊА КРАЉА АЛЕКСАНДРА У ЖИЧИ

(СА ВИШЕ СЛИКА)

написао

А. Пајевић.

Цео чист приход ове књиге намењен је фонду дра Ђорђа Натошевића, за удове и сирочад учитељску.

Књига износи једанаест штампаних табака, мале француске осмине, а штампана је на лепој, глаткој хартији, према чему јој је одређена врло умерена цена 50 новчића или 1 динар.

Шта има у овој књизи:

1. Садржина: 1. Од Београда до Крушевца. 2. Крушевац уочи Видов-дана 1889. 3. Крушевац на Видов-дан 1889. 4. Крушевац, 16. јуна 1889. 5. Из Крушевца у Краљево. 6. Из Краљева у манастир Студеницу. 7. Миропомажње краља Александра I. у Жичи седмовратној. 8. Манастир Жича у краљевини Србији. 9. Из Краљева у Крагујевац. 10. Неколико часова у Крагујевцу.

II. Слике: Насловна слика: Александар I. миропомазани краљ Србије. 1. Кула Тодора од Сталаћа. 2. Црква Лазарица у Крушевцу. 3. Рушевине кнез-Лазарева града у Крушевцу. 4. Варош Крушевац. 5. Манастир Љубостиње. 6. Развалине града Маглича. 7. Манастир Студеница. 8. Манастира Студенице украс на надвратн. север. врата. 9. Манастира Студенице украси стубаца јужних врата. 10. Манастира Студенице скулптуре са источне стране цркве. 11. Жича седмовратна. 12. Нова црква у Крагујевцу. 13. Гимназија у Крагујевцу.

Српским књижарима и растуривачима књига, дајемо 25% понуста од горње цене и молимо их, да се наручбинама својим што скорије нама обраћају.

У Новоме Саду 28. Јула 1889.

Издавалац-штампарија А. Пајевића.